

Dokumenttyp Rutin	Ansvarig verksamhet Smittskydd Värmland	Organisation Region Värmland	Version 5
Dokumentägare Helen Jansson Hygiensjuksköterska	Fastställare Andreas Harling Bitr smittskyddsläkare	Giltig fr.o.m. 2026-08-07	Giltig t.o.m. 2028-08-06

ESBL - patient med bärarskap - kommunal vård

Gäller för: Kommunal vård och omsorg

Tillämpa basala hygienrutiner

Nödvändig medicinsk behandling eller omvårdnad får aldrig fördröjas eller undanhållas patient på grund av misstänkt eller konstaterat bärarskap av ESBL.

ESBL (Extended Spectrum Beta-Lactamase) är ett samlingsnamn för enzymer som kan bryta ned flera av de antibiotika som vanligtvis kan användas för behandling av exempelvis urinvägsinfektioner. Tarmbakterier utgör majoriteten av de bakterier som kan bära på ESBL, främst E.coli och Klebsiella.

Smittspridning

Tarmbakterier sprids framför allt genom direkt eller indirekt kontaktsmitta, det vill säga via händer, ytor och föremål. Risken för smittspridning ökar vid följande riskfaktorer:

- diarré
- stomi med ökat flöde
- urinvägskateter, inklusive RIK
- urininkontinens med läckage till omgivningen
- dränage och andra hudpenetrerande slangar, inklusive pyelostomi (utom PVK/central infart)
- infekterade och vätskande sår
- oförmåga att medverka i givna hygienrutiner, till exempel hos patient med kognitiv svikt.

ESBL-bärare utan riskfaktorer löper mycket liten risk att sprida ESBL. Detta gäller även för patienter med enbart KAD/RIK utan någon övrig riskfaktor.

Placering

ESBL-bärare utan riskfaktor samt ESBL-bärare med KAD/RIK utan övrig riskfaktor:

- kan samvårdas med andra och dela toalett samt röra sig fritt och delta i aktiviteter. Uppmuntra till god handhygien.

ESBL-bärare med riskfaktor:

- enkelrum med egen toalett.
- Vårdtagaren får röra sig fritt och delta i aktiviteter. Uppmuntra till god handhygien. Vårdtagaren ska använda sin egen toalett och eventuella sår ska vara täckta med förband.

Överflyttning till annan vårdinstans

Vid utskrivning till annan vårdinrättning ska denna i förväg informeras om att patienten är bärare av ESBL. Behandlande läkare är ansvarig för att så sker. Kontakta vid behov Smittskydd Värmland för planering.

Transporter

Det föreligger ingen smittrisk att transportera patient med ESBL i taxi då patienten är påklädd och eventuella sår är täckta med förband. Föraren har ingen rättighet att bli informerad om bärarskapet.

Ambulans- och sjuktransport ska informeras om ESBL om riskfaktorer föreligger och patienten ska inte samtransporteras med annan patient.

Besökare

- ska tillämpa god handhygien med tvål och vatten alternativt handsprit
- behöver inte använda skyddskläder
- får inte vistas i avdelningens kök eller förråd
- bör inte sitta/vistas i patientens säng.

Disk

Dysken ska ställas direkt i matvagn eller diskmaskin.

Textilier

Hos vårdtagare med riskfaktorer som innebär läckage av kroppsvätskor ska sänglinne, sovkläder och handduk bytas minst två gånger/vecka samt vid behov. Patientens textilier tvättas separat.

Avfall

Hanteras som vanligt avfall.

Daglig städning

Kontaktytor i patientens rum och toalett torkas dagligen med ytdesinfektionsmedel.

Slutstädning

- Rengöring och desinfektion av all utrustning som använts i vården av patienten.
- Oanvänt material för engångsbruk kasseras.
- Om vårdtagaren har riskfaktorer ska slutstädning göras med Virkon, annars med förfuktade moppgarner alternativt rengöringsmedel.
- Desinfektera städutrustning.

Utarbetad av: Helen Jansson, Hannah Brevik och Andreas Harling